

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nucleus Casuum Conscientiæ Sive Brevis Notitia Eorum
quæ scitu vel necessaria, vel valde vtilia sunt
Confessarijs in primo ingressu ad audiendas Confessiones**

Agostini, Giuseppe

Coloniae Agripp., 1644

De Denunciationibus facie[n]dis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41767

gravi, quando Legislatoꝝ non vult obligare sub peccato. si aliàs illa transgressio non esset peccatum ex se.

4. Nolle obedire legi humanæ, etiã in re minima, si fiat ex gravi contemptu Legislatoris, est mortale: non autem si fiat ex leui contemptu, aut inconsideratione, aut iracundia. *Lege Suar. de legib. tom. 3. cap. 21. & sequent. Azor. tom. 1. lib. 5.*

5. Tenentur etiam Christiani obedire Prælaris spiritualibus, & Episcopis: & iuxta qualitatem præcepti, & rei, quæ præcipitur, potest esse transgressio mortalis, vel venialis. Contemnere autem Prælatos, graue peccatum est.

De Denunciacionibus faciendis.

6. **A**D obedientiam debitam Prælati pertinent denunciaciones, quæ in duplici casu cõmuniter fieri solent. Primus est, quando Episcopus iubet sub pœna excommunicationis reuelari scripturas, aut res deperditas, vel ablatas, &c. de quibus *Trident. sess. 4. ca. 4. de Reformat.* Secundus est, cum denuncianda sunt occulta crimina, præsertim

K § Inqui-

Inquisitoribus: cum denunciandi sunt hæretici, vel suspecti de hæresi, iuxta Edicta Sanctæ Inquisitionis. De quibus aliqua necessaria sunt pro Confessarijs, ut sciant suos pœnitentes in his rebus dirigere.

7. Et quidem circa primum dupliciter contingere potest, ut Prælatus præcipiat sub excommunicatione hoc, vel illud fieri. Primò, ut ad hoc, quod præcipitur faciendum teneatur ille, cui præcipitur sub peccato mortali, etiam antecedenter ad præceptum Prælati: ut si præcipiatur restituere res, vel scripturam furto ablata, vel iniuste detentam quam qui detinet teneatur alioqui sub mortali restituere. Secundò, si id quod præcipitur solum obliget sub mortali posito præcepto, quia scilicet iudicio prudentis Prælati existimetur res esse talis, ut possit cadere sub præcepto, etiam si ante præceptum non sit talis, aut non sit cognita, ut talis. Et alterum ex his requiritur, ut excommunicatio sit iusta: & in utroque casu tenentur subditi regulariter sub mortali obedire, exceptis sequentibus casibus.

8. Excusat ergo primò ab huiusmodi reuelationibus ignorantia, vel impotentia, etiam moralis. Secundò si excommunicatio supponit peccatũ mortale, primo modo ex dictis: is enim qui tale peccatum non commisit, non tenetur. v. g. quis accepit secretò pecuniam alienam, ob occultam compensacionem, in casu, quo compensatio licet; non tenetur talem pecuniam restituere, etiam posita excommunicatione: quia hæc supponit peccatum mortale, quod in tali casu non antecessit. & sic de similibus.

9. Tertio excusantur ij, quos pars, ad cuius instantiam lata est excommunicatio, intendit excipere, siue expresse, siue tacite. Quarto si per ipsa verba monitorij, Prudentis iudicio, quis eximatur. Quare diligenter aduertenda sunt verba, quæ semper ita debent intelligi, vt non contineant errorem intolerabilem vel manifestam iniustitiam: sic enim non obligarent in conscientia. Quinto si talis reuelatio scripturæ, aut alterius rei, quam aliquis iustè retinere posset; caderet in graue aliquod dam-

num sui, aut personæ alicuius valde sibi coniunctæ: vt parentum, filiorum, fratrum, &c. Sextò si res sit alicui nota sub secreto sigilli naturalis. Ceterum si aliqua difficultas hic & nunc occurrat; cõsulat Confessarius viros doctos, aut Auctores infra citandos.

10. Circa denunciations faciendas Inquisitoribus, regulariter certum est teneri omnes denunciare tales personas criminosas, contentas in eorum edictis intra illud tempus, vt ibi præscribitur sub pœna excommunicationis. Quod si culpa sua non faciant; incidunt in illam: à qua non possunt absolui, nisi reuelent, aut nisi extinguatur præceptum de reuelando. Quòd si per ignorantiam, vel impotentiam non reuelauerint; tenentur postea, cessante ignorantia, vel impotentia, reuelare intra eorundem dies, quot positi erant in edicto. Et idem regulariter dicendum est, quando Episcopus præciperet sub excommunicatione reuelari aliquod delictum ob bonum publicum, aut causam benè sibi visam.

11. Non est necessarium, vt denunciatis delinquentes in causis Fidei, iuxta edicta

edicta Inquisitorum, possit probare crimen delinquentium: nam, iuxta communem praxim Inquisitionis, denunciator adhibetur, ut testis, nec tenetur, aut cogitur probare crimen denunciati: si autem in aliquo Tribunali denunciator teneretur probare id, quod denunciat; tunc, si non posset probare, non teneretur, nec deberet denunciare. Et per hoc fortè possunt conciliari sententiæ, quæ in hac re videntur contrariæ: aliqui enim loquuntur in secundo casu, aliqui in primo.

12. Similiter in causis Fidei potest fieri denunciatio absque prævia correctione fraterna: quia hæc denunciatio non respicit simpliciter correctionem fratris, sed est iudicialis, respiciens etiã punitionem ad exemplum aliorum: atque adeo regulariter sine scrupulo ita fieri debet. Si verò crimen esset occultum, & per secretam correctionem speraretur emendatio; posset præmitti correctio fraterna: quæ, si haberet suum effectum, non esset necessaria denunciatio: excepto crimine hæresis malitiosæ, in quo vix potest sperari emendatio per

K 7

frater-

fraternam correctionem: sed potius poterit obesse, quàm prodesse. Dixi, malitiosè, quia si quis per ignorantiam, aut inadvertentiam, aut quid simile incidere in hæresim; posset præmitti correctio fraterna.

13. Hinc sequitur, quòd si crimen est occultum, & iam emendatum per secretam correctionem, aut alio modo, nec timeatur relapsus; non sit necessaria denunciatio: si verò crimen est publicum, etiam si sit emendatum; necessaria est denunciatio in causis Fidei, maxime si sit hæresis formalis, quia adhuc remanet finis huius denunciationis, qui est puni- tio rei ad publicum exemplar: & facile timeri potest, quòd emendatio sit ficta, & simulata, & non vera, ad fugiendas pœnas, &c.

14. Hæreticus est denunciandus à quolibet, qui eius hæresim novit; quamvis id sciat quovis secreto, etiam sub iuramento (excepto secreto confessionis sacramentalis) & quamvis sit persona sanguine coniuncta, etiam in secundo, & primo gradu consanguinitatis, & affinitatis: in alijs verò criminibus non

est cum tanto rigore procedendum, nisi esset contra patriæ proditorem, aut personæ Regis. Quare in aliquo casu particulari difficiliore consulantur Doctores mox citandi. Sic etiam, nec tenetur aliquis ad hanc denunciatio- nem cum periculo vitæ, aut grauis da- mni sui, aut suorum, nisi in casu, in quo, propter bonum commune, tenere- tur subire quoduis, etiam mortis peri- culum. Item nec tenetur reus denun- ciare se ipsum, nisi quando iam interro- gatur, vt reus à Iudice: potest tamen, & debet præsentare se ad petendam ab- solutionem à censura (si sit reseruata) Superioribus habentibus ad id faculta- tem, à quibus benignè accipietur, vt spontaneus. Demum nec tenetur Socius criminis denunciare socios, sicut nec se ipsum: nisi cum interrogatur vt reus.

15. Qui incidit in aliquam ex his ex- communicationibus, si potest ante con- fessionem denunciata, sicuti tenetur, non est absoluendus ante denunciatio- nem: nisi aliquis fide dignus promitte- ret se statim denunciaturum, & res
pari

pati posset hanc moram : quæ promissa
 etiam necessaria est, cum pœnitens rû,
 non potest denunciare, sed dicit se suo
 tempore denunciaturum. De denunciâ-
 dis verò Confessarijs sollicitantibus di-
 cetur infra in particulari. Agunt autem
 de prædicta materia *Suar. de cens. disp.*
20. Et de Fide disp. 20. sect. 4. Auila de
Censuris par. 2. cap. 5. disp. 4. Filliuc. tom. 1.
tract. 14. cap. 1. Et 2. Diana par. 1. tract. 1.
de denunciationibus. Bonac. tom. 1. tract. de
cens. disp. 2. quæst. 6. puncto 1.

DE V. PRÆCEPTO Decalogi.

Non occidendi.

Prohibetur hoc præcepto non so-
 lum iniusta hominis occisio, sed
 etiam vulnératio, sanguinis effusio, pec-
 cussio, mutilatio, incarcerationio, & similia
 alia mala contra salutem corporalem
 proximi, seu contra, ipsius personam. Et
 quidem ex genere suo est peccatû mor-
 tale, nisi excusetur paruitate materiz,
 aut ex imperfecta deliberatione. De ho-
 micidio